

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nün çıkış noktasından bahsedebilir misiniz?

8 Mart 1857 yılında New York'ta tekstil işçisi kadınlar, bir fabrikada olağan dışı işlerde çalışmaları, 16 saatlik sürelerle çalışmaları ve bunun karşılığında da düşük ücretler almaları nedeni ile isyan ediyor. İş durdurup grev yapıyorlar. Bu direnişte fabrikada çıkan yangında da bir çok kadın ölüyor. Bu eylem ilk kez hem kadın haklarının aranması hem de işçi haklarıyla bağdaştırılıyor. Yıllar sonra 1910 yılında Kopenhag'da Uluslararası Emekçi Kadınlar toplantısı yapılıyor. Bu toplantıda kadınların hakları tartışılırken Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin ileri gelenlerinden Clara Zetkin bir öneri getiriyor. Zetkin 8 Mart'ı, 1857 yılında hayatını kaybeden kadınları anmak adına bir kutlama günü olmasını öneriyor. Toplantıya katılan 100 kadın bu öneriyi kabul ediyor. Böylelikle 8 Mart, o kadınların anısına Dünya Emekçi Kadınlar Günü olarak ilan ediliyor. 1911'de de bir çok ülkede kadın haklarını, toplumsal cinsiyet eşitliğini dile getirmek, eşit işe eşit ücret almak, oy kullanmak adına da eylemler yapılıyor. Bu eylemlere toplam bir milyon kadın katılıyor. 1975 yılına gelindiğinde Birleşmiş Milletler 8 Mart'ı artık resmi Dünya Emekçi Kadınlar Günü olarak ilan ediyor. 1977'de de kendisine üye ülkelere bu günün resmi olarak kutlanmasını bildiriyor.

"ŞİDDET SON DURAK. ORAYA KADAR NE YAPTIK?"

Ülkemizde kadınlar kendi haklarını savunmak için harekete geçiyor mu?

Kadınların mücadelesi aslında göz ardı edilemez. Çünkü biz haklarımızı erken almışız. Atatürk bizlere bu hakları verdiğinde bu hakları görmüşüz. Dolayısıyla bizim elimizden alınmaya kalktığına ya da daha geriye gittiğimizde bunun eksikliğini fark edebiliyoruz. Bunun için ülkede kadın hakları eylemleri iyi bir noktada. Her sene 8 Mart'ta yürüyoruz, konuşuyoruz ancak daha sonra davranışlarımızda neler yapıyoruz? Bilmek, konuşmak başka bir şey ama davranışa dökmek başka bir şey. Bir söz var: Herkes kadının özgürlüğünde hemfikirdir, kendi özgürlüğünü tehdit edene kadar. İşte orada ne yapıldığı çok önemli. Değişmek kolay değil ama değişmek zorundayız.

Ben şöyle düşünüyorum: Kadınların bilinçli olarak karar mekanizmalarında yer alması gerekiyor. Bilinçli ve hiyerarşi ile gelen nitelikli kadınların karar mekanizmalarında olmaları ve bu kararlarda etkin olarak rol oynamaları gerekiyor. Biz etkinliklerimizi 365 güne yayarak da çok bir yol gidemeyiz. Çünkü o insanların beyninde sosyal etkinlik gibi kalıyor insanların beyninde. O yüzden daha somut şeyler elde etmeliyiz. Zihniyet değişikliğinden bahsediyorsak ilkokuldan, ana okulundan, aileden başlayarak somut bir eğitim modeli koymak zorundayız. Somut işleri 365 güne yayacak ve karar vericiler arasında olacak kadınları yaygınlaştırmalıyız.

Bu yıl dünyada 8 Mart'ın teması 'Çalışma hayatını değiştiren kadınlar: 2030'a kadar eşitlik'ti. Ancak bizim ülkemizde sorun değişmiyor. Kadına yönelik şiddet konusunda neler söyleyebiliriz?

Şiddet son durak. Bizim o durağa kadar hangi yollardan yürüdüğümüze bakmamız lazım. Bu ülkede şerefli katil olmak diye bir şey var. Namus temizleyince şerefli katil oluyorsunuz. Bir çocuk doğuyor süt kokusuyla, biz onu büyütüp adam yapıyoruz, sonra tacizci, tecavüzcü, katile dönüştürüyoruz. İşte biz bu kültüre bakmamız gerekiyor. Bu erkek çocuğu nasıl yetişti, onu kim yetiştirdi, neyle övündürdüler? O toplumun erkeğe yüklediği rol neydi? Erkeklerin işi de o kadar zor ki. Geleneksel ataerkil toplum bir rol biçiyor. Şunları yaparsan erkeksin. Yapmazsan mahallendeki kahveye giremiyorsun. Bu şekilde yetişmiş, cezalandırılmayan bir adam, kadına sövmeyi de, dövmeyi de, öldürmeyi de hak görebiliyor. Çünkü küfrettiğinde yargılayan olmadı. Dövdüğünde yargılayan olmadı. Bizim sorunun sosyolojik boyutunu incelememiz lazım.

Üniversitelerimizdeki kadın öğrencilerin sorunları nedir?

Üniversitelerde partner şiddeti dediğimiz şiddet var. Erkek arkadaşlarından şiddet görebiliyorlar. Teklifini kabul etmeyince, aralarında sorun çıkınca ya da ayrılırsa şiddet görebilir. Toplumsal cinsiyet dersinde öğrencilerle bir araya geldiğimde kadın öğrencilerin erkek öğrencilerden farklı bakabildiğini görüyorum. Örneğin 'neden küfür ederiz'i tartışırken bakış açıları çok farklı oluyor. Çünkü bir taraf küfrediyor, bir taraf küfür yiyor. Dolayısıyla aynı şekilde bakmaları mümkün değil. Çocukluklarından alışmışlar belki de. Küfrettiklerinde onay görmüşler. Ne ekersen onu biçersin.

ESOGÜ Kadın Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (ESKAM) neler yapıyor?

ESOGÜ Kadın Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi 12 yıllık bir birim. Merkezin kuruluş amacı gerek üniversitede gerekse yerel ve ulusalda kadınlara yönelik çalışmalar yapmak, kadınların gelişimini sağlamak ve kadın haklarına yönelik projeler, iş birlikleri yapmak. Bizim tamamımız, bilinçli kadınlar, güçlü yarımlar. Yönetim kurulumuzu her bir alanda uzman hoca ile kurduk. Siyaset, sağlık, girişimcilik, şiddet, liderlik gibi konu başlıkları belirledik. Sonra gençleri de yetiştirebilmek için Genç ESKAM diye bir grup kurduk. Oluşturduğumuz sekiz komisyona da üniversiteden öğrenci seçimi yaptık. Bu komisyonlarda eğitimler, projeler, farkındalık çalışmaları yapılıyor. Kadınların yönetim ve liderlik yönlerinin güçlenmesi için çalışmalar yapıyoruz.

Bir tane AB projesi verdik, bir tanesinin yürütücüsü biziz, ikisine ortak olduk. Ayrıca üniversitemizdeki kadın liderlere yönelik bir çalışma yapıyoruz.